

Rozwój ruchowy dziecka od 0-12 miesiąca życia

Violetta Skora



Prawa rozwoju motorycznego

1. Rozwój cefalokaudalny czyli od głowy do nóg – dziecko stopniowo pozyskuje kontrolę nad poszczególnymi częściami ciała – najpierw osiąga kontrolę nad głową, kończąc na kończynach dolnych
2. Rozwój proksymalo – dystalny- po uzyskaniu stabilizacji w centrum ciała możliwe jest wykonywanie niezależnych i swobodnych ruchów dalszych kończyn
3. Warunkiem prawidłowego rozwoju ruchowego jest wielkość i rozkład napięcia posturalnego
4. Ważne jest wyhamowanie odruchów tonicznych
5. Rozwój reakcji nastawczych i równowagi
6. Kontrolowanie środka ciężkości ciała
7. Rozwój orientacji w linii środkowej ciała
8. Rozwój stabilizacji punktów kluczowych czyli głowa, barki, miednica





Podane miesiące osiągnięcia umiejętności ruchowych są orientacyjne.

Dzieci rozwijają się we własnym tempie. Ważne jest aby osiągały podane umiejętności poprawnie jakościowo, nie omijając ważnych etapów rozwojowych , jakich jak raczkowanie (czworakowanie).



Noworodek



- ✓ Noworodek to dziecko urodzone między 37 a 41 tygodniem ciąży.
- ✓ Prawidłowa masa noworodka płci męskiej to między 3100- 3400g a płci żeńskiej 3000-3200 g. , masy ciała może się wahać między 2500-4600 g .
- ✓ Noworodki urodzone przed 37 tygodniem ciąży to wcześniaki, ich masa urodzeniowa, nie przekracza często 1100-2500g .
- ✓ Noworodek jest pod wpływem aktywności odruchów pierwotnych, m.in. odruch Moro, Toniczny Błędnikowy, Galanta, chwytne, ssania, szukania.
- ✓ Ułożenie ciała noworodka – zgięciowe: kończyny zgięte są we wszystkich stawach, plecy są zaokrąglone, krzywizny kręgosłupa są zwiększone, występuje brak rotacji między kręgami.
- ✓ Maluszek ma obniżone napięcie mięśniowe w osi głowa – tułów, a podwyższone w rękach i nogach.
- ✓ Gdy leży na brzuchu głowę ustawia asymetrycznie (na boku), szyja jest słabo widoczna, a broda przyciągnięta do klatki piersiowej.
- ✓ Obraca głowę w obie strony ale nie potrafi ustawić jej w linii środkowej.
- ✓ Barki noworodka są ustawione wysoko, w protrakcji, ramiona ma przywiedzione do tułowia w rotacji wewnętrznej natomiast łokcie skierowane są ku tyłowi i nieco na zewnątrz.
- ✓ Noworodek kopie naprzemiennie nogami, kopanie zaczyna od pięty. Podczas kopania dziecko traci równowagę i opada na stronę którą wydłuża.

Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 1 –ego miesiąca życia



- Pod koniec pierwszego miesiąca życia noworodek ma podkurczone rączki i nóżki, dłonie są zaciśnięte w pięstki. Dziecko podczas leżenia na brzuchu potrafi na krótką chwilę unieść lekko głowę, ułożoną skośnie do podłoża, naprzemiennie układa główkę, broda silnie przylega do klatki piersiowej, zaciska dłoń na przedmiocie włożonym do ręki. Noworodek również kopie naprzemiennie w leżeniu na plecach, wzdłuż podłoża. Zatrzymuje wzrok na chwilę na przedmiocie pokazywanym w odległości ok. 40 cm. Komunikuje swoje potrzeby i emocje za pomocą płaczu. Reaguje na silne bodźce dźwiękowe lub świetlne – odruch Moro (gwałtowne odrzucenie ramion ku górze i rozprostowanie paluszków, chwilowe „zastygnięcie” i powrót ze skrzyżowaniem ramion, przy tej reakcji często konsekwencją jest płacz). Uspokaja się po wzięciu na ręce i przytuleniu. Rozsyła pierwsze odruchowe uśmiechy.

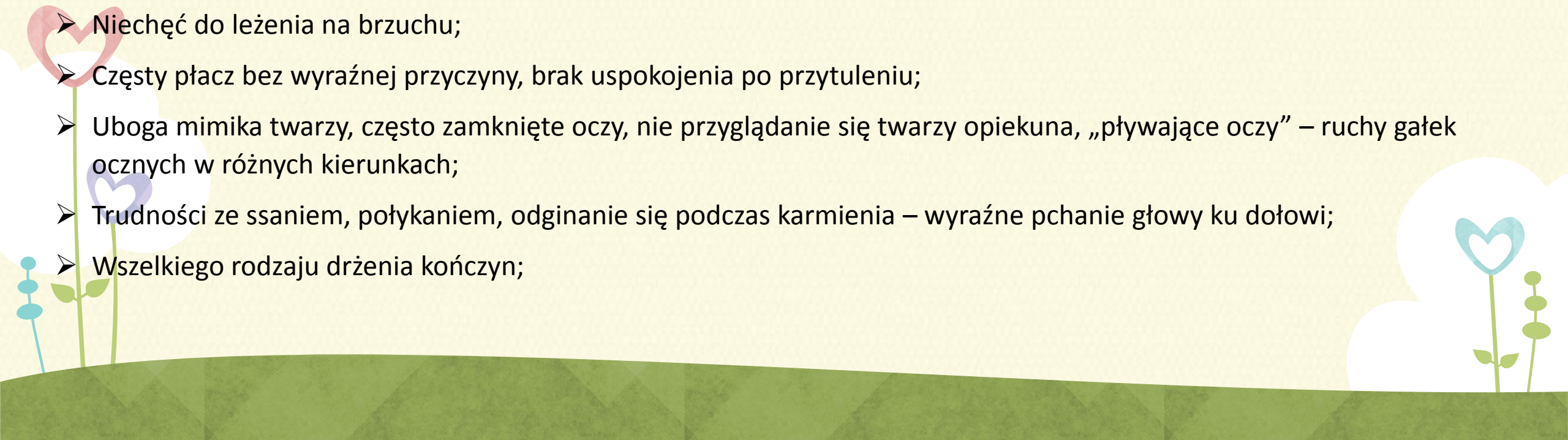


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 1 –ego miesiąca życia



- Wszelkie asymetrie ciała i ruchów kończyn (wygięcie tylko w jedną stronę lub patrzenie tylko w jedną stronę, asymetria głowy; asymetryczne ruchy kończyn – np. kopanie tylko jedną nóżką);
- Trudności w ubieraniu dziecka poprzez zbyt duże napięcie części dystalnych (nóg, rąk), cały czas zaciśnięte dłonie i schowany kciuk oraz nogi skrzyżowane;
- Pozycja „żaby” – dziecko podczas leżenia wygląda jakby było wsysane w podłogę;
- Obniżone napięcie mięśniowe, brak odruchu chwytneho dłoni i wyprostowane ręce w łokciach;
- Brak kopania naprzemiennego;
- Ogólnie mała ilość ruchów – ciche dziecko;
- Niechęć do leżenia na brzuchu;
- Częsty płacz bez wyraźnej przyczyny, brak uspokojenia po przytuleniu;
- Uboga mimika twarzy, często zamknięte oczy, nie przyglądanie się twarzy opiekuna, „pływające oczy” – ruchy gałek ocznych w różnych kierunkach;
- Trudności ze ssaniem, połykaniem, odginanie się podczas karmienia – wyraźne pchanie głowy ku dołowi;
- Wszelkiego rodzaju drżenia kończyn;



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 2 –ego miesiąca życia



- W drugim miesiącu życia gdy dziecko leży na plecach nogi ma zgięte i odchylone na boki w stawach biodrowych i kolanowych, podudzia uniesione nad podłogą, zaczyna prostować rączki i nóżki. Leżąc na brzuchu i podpierając się na przedramionach (cofniętych jeszcze w stosunku do linii barków), unosi główkę nieco wyżej niż w pierwszym miesiącu (pod kątem 45°), także symetrycznie i potrafi ją utrzymać ją przez ok. 10 sek. – jeszcze chwiejnie. W tym okresie dominuje ATOS (asymetryczny toniczny odruch szyjny), rozwija się koordynacja wzrokowo – ruchowa. Dłonie są coraz dłużej otwarte. Dziecko obserwuje przedmioty i osoby śledząc ich ruchy, wodzi wzrokiem, odwraca się w kierunku dźwięku, wymawia pojedyncze samogłoski „e”, „a”, „h”. Pojawia się „uśmiech społeczny” – reaguje uśmiechem na osoby pojawiające się w polu widzenia dziecka.

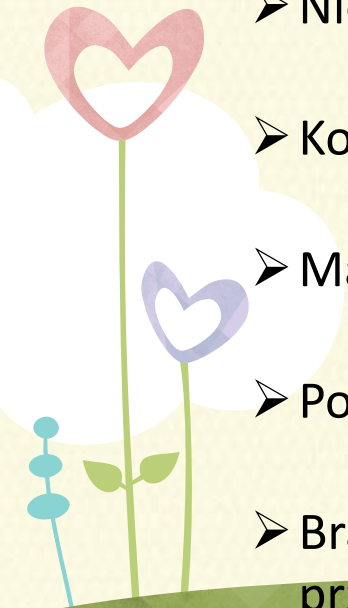


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 2 –ego miesiąca życia



- Jednostronny ATOS – jednocześnie z odgięciowym ustawieniem głowy i tułowia oraz zgięciem podszwawym stopy po stronie ATOS-u;
- Trudności w leżeniu na brzuchu, asymetryczne ruchy ciała – np. przewracanie się z brzucha na plecy zawsze przez tę samą stronę ciała;
- Wzmożone napięcie w kończynach górnych podczas unoszenia główki;
- Zaciśnięte dłonie ze schowanym kciukiem we wnętrzu dłoni;
- Nie wkładanie rąk do buzi;
- Kopanie z ułożeniem stóp w zgięciu podszwawym i z krzyżowaniem nóg;
- Mała aktywność ruchowa dziecka;
- Pozycja „żaby”;
- Brak nawiązywania kontaktu z najbliższymi – nie skupianie wzroku na twarzach i przedmiotach, brak „uśmiechu społecznego”, brak głużenia.



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 3 –ego miesiąca życia



- W trzecim miesiącu życia, dziecko kontroluje głowę w linii środkowej ciała i występuje stabilizacja gałek ocznych – maluszek patrzy na zabawkę obojgiem oczu. Unosi głowę w leżeniu na brzuchu (podparcie symetryczne na łokciach, brzuchu i spojeniu łonowym, górna część klatki piersiowej uniesiona nad podłóżę), swobodnie nią porusza. W leżeniu na plecach zgina kolana w kierunku brzucha. Podnosi ręce i trzyma je w zasięgu wzroku, przygląda się nim, wkłada do buzi. Ustawia główkę i tułów w symetrii. Potrafi unieść na krótką chwilę główkę kiedy jest przyciągany do siadu – zwykle na początku ruchu, główka też odrazu nie opada w tył. Kopie naprzemiennie prostując nogi w stawach kolanowych i biodrowych. Trzyma w ręce zabawkę, ogląda ją i próbuje poruszać. Wydaje z siebie coraz więcej dźwięków – zaczyna się głośno śmiać i „gruchać”. Więż z najbliższymi osobami a dzieckiem staje się coraz silniejsza.

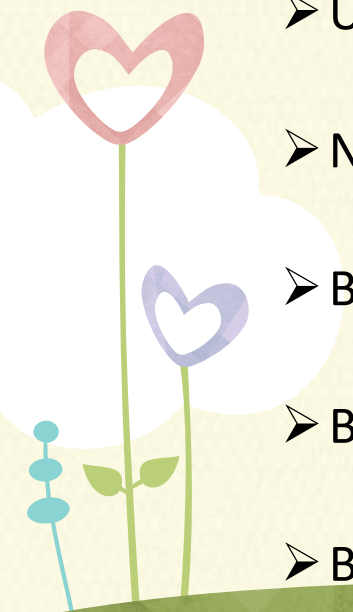


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 3 –ego miesiąca życia



- Trudności z kontrolą głowy i wzroku w linii środkowej;
- Asymetria ciała - wkładanie do ust tylko jednej, zawsze tej samej kończyny, słabe unoszenie kończyn dolnych w górę - brak kopania z oderwaniem nóg od podłoża; kopanie tylko obiema nogami jednocześnie lub kopanie tylko po podłożu, asymetria barków;
- Częste krzyżowanie nóg;
- Nadmiernie nasilony odruch chwytny;
- Unoszenie głowy podczas leżenia na brzuchu razem ze zgiętymi rękami;
- Nieprawidłowy podpór na przedramionach - cofnięte łokcie poza linię barków;
- Brak reakcji na dźwięki lub płacz na dźwięk;
- Brak głużenia;
- Brak reakcji na opiekunów i brak zainteresowania zabawkami;



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 4 –ego miesiąca życia



- W czwartym miesiącu życia dziecko leżąc na brzuchu unosi głowę, obraca nią w różnych kierunkach i pewnie podpira się na przedramionach (łokcie są już wysunięte przed barki). Swobodnie obraca się na bok, który wybierze. Sięga po zabawkę jedną ręką, chwyta ją chwytem dłoniowym prostym, nie przekracza linii środkowej ciała (zabawkę po prawej stronie sięga prawą ręką, po lewej lewą ręką). Jest to świadomy ruch – odruch chwytny powinien być już wyhamowany. Bada zabawki ustami. W leżeniu na plecach unosi jednocześnie ręce i nogi. Podnosi na chwilę głowę ponad podłoże. Sięga rękami do kolan. Trzyma zabawkę oburącz. Zaczyna płynnie obserwować przedmioty wzrokiem, próbuje zlokalizować wzrokiem przedmiot, który zniknął z pola widzenia. Wydaje dźwięki z różnym natężeniem, zainteresowanie otoczeniem jest coraz większe. Potrzebuje częstego kontaktu z opiekunami.

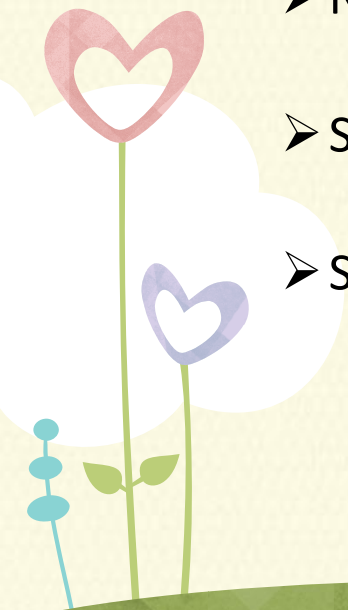


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 4 –ego miesiąca życia



- Wszystkie asymetrie – np. sięganie do kolan tylko jedną ręką bez kontroli wzrokowej;
- Parzenie w tył podczas leżenia na plecach;
- Szeroka płaszczyzna podparcia podczas leżenia na brzuchu i unoszenia główki, ręce szeroko rozstawione;
- Łokcie nadal cofnięte za linię barków podczas leżenia na brzuchu;
- Nadal aktywny odruch chwytny;
- Słabe zainteresowanie otoczeniem, osobami i zabawkami;
- Sporadyczne głużenie;



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 5 –ego miesiąca życia



- W piątym miesiącu życia dziecko obraca się na boku, czasami udaje się mu obrócić na brzuch. Podczas leżenia na brzuchu podnosi głowę zwłaszcza gdy go coś zacieka – np. zabawka lub osoby wykonujące jakieś czynności. Leżąc na plecach wykonuje tzw. mostek – podpira się na stopach i unosi tułów. Podczas leżenia na brzuchu poprzez prostowanie nóg i rąk dziecko opiera swój ciężar na brzuchu i wykonuje ruch podobny do pływania (odruch Landau – zostaje wyhamowany ok. 3.5 roku życia). Przebywając w pozycji na brzuchu dziecko sięga zabawkę leżącą przed nim, podpira się na przedramieniu drugiej ręki i kolanie zgiętej nogi od strony obciążonej. W pozycji na plecach potrafi dosięgnąć kolan i stóp, po zabawkę sięga w linii środkowej ciała oraz wyciąga ręce w górę do zabawki. Uderza stopami o podłoże – odwrażliwianie stóp (przygotowanie do chodzenia). Podciągane do siadu – zgina głowę do przodu, unosi nogi. Potrafi obrócić się na brzuch rozpoczynając ruch od górnej części ciała (z obręczy barkowej). Śledzi wzrokiem przedmiot rzucany na podłogę. Rozmawia samo ze sobą, łączy samogłoski ze spółgłoskami, wypowiada coraz wyraźniej sylaby z różnym natężeniem dźwięku i wysokością tonu. Jest aktywne i wesołe, uśmiecha się, jest coraz bardziej zainteresowane tym, co go otacza.

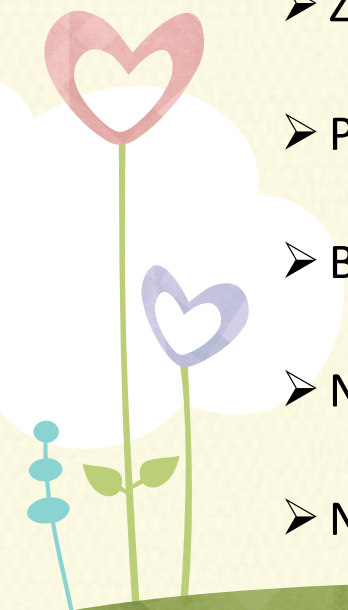


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 5 –ego miesiąca życia



- Asymetria w ruchach – np. sięganie tylko jedną ręką, zabawa tylko jedną stopą – zawsze tą samą;
- Nieaktywne stopy;
- Brak aktywności kończyn górnych lub szeroko odwiedzone ręce i nogi przy unoszeniu główki w leżeniu na brzuchu;
- Unoszenie główki z kompensacją – krzyżowanie kończyn dolnych;
- Zabawa bez kontroli wzroku;
- Prostowanie kolan zawsze tylko z równoczesnym prostowaniem bioder;
- Brak unoszenia kończyn dolnych -nogi zwykle leżą na podłożu;
- Nie przewraca się na boki;
- Niska reakcja na mimikę i ton głosu dorosłego.



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 6 –ego miesiąca życia



- W szóstym miesiącu życia ruchy gałek ocznych dziecka są niezależne od ruchów głowy. Potrafi podpierać się na wyprostowanych rękach podnosząc górną część tułowia. Sięga zabawki z podporem na jednej wyprostowanej kończynie. Obraca się na plecy – ruch zaczynając od miednicy. Obroty na brzuch wykonuje zaczynając ruch od obręczy barkowej. Podnosi zabawki stopami. Pełza do tyłu. Zaczynają się pojawiać reakcje równoważne – posadzone, zostaje w takiej pozycji przez krótki czas, brak mu jeszcze stabilności – plecy zaokrąglone. Przekracza linię środkową ciała, przełożyć zabawkę z ręki do ręki. Potrafi odróżnić przedmioty i okazać zadowolenie na widok ulubionej zabawki - zwykle reaguje radosnym okrzykiem, lub niechęć odgarniając, odpychając zabawkę. Widać kształtowanie się poczucia przynależności do rodziny – dziecko reaguje gaworzeniem i śmiechem na widok najbliższych. W stosunku do obcych staje się nieufne i wykazuje lęk.

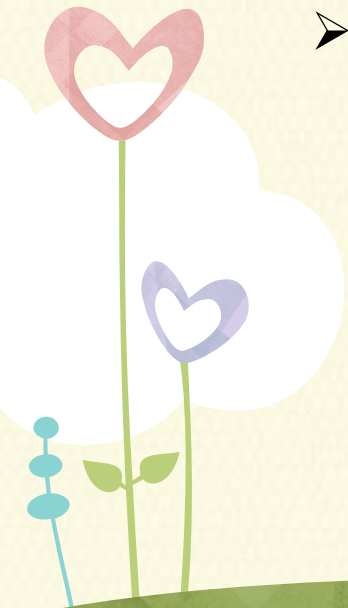


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 6 –ego miesiąca życia



- Asymetria ciała i obręczy barkowej - sięganie do zabawek tylko jedną ręką, obroty tylko przez jedną stronę ciała, wkładanie tylko jednej stopy do buzi;
- Niska aktywność stóp i słaba koordynacja wzrokowo ruchowa – nie przekładanie zabawki z ręki do ręki bądź brak sięgania po zabawki;
- Leżenie na brzuchu w szerokim podporze;
- Wyraźna aktywność odruchów pierwotnych;
- Obroty z pleców poprzez wyprost i odchylenie w tył głowy i tułowia.



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 7 –ego miesiąca życia



- W siódmym miesiącu życia pojawia się odruch amfibii – uniesienie miednicy wywołujące zgięcie się stawu biodrowego i kolanowego po tej samej stronie ciała. Pojawienie się tego odruchu oznacza, że ATOS został w znacznym stopniu wyhamowany. Dziecko zaczyna pełzać, na początku pojawia się tzw. foczenie – najpierw w tył potem w przód. Dziecko wykonuje pivoty – obroty wokół osi pępka, sprawnie obraca się z pleców na brzuch i odwrotnie. Posadzone siedzi dość dobrze ale asekuje się wyciągniętymi przed siebie rączkami. Próbuje samodzielnie siadać, np. we wózku- podciąga się, trzymając się bocznych ścianek wózka lub ręk osoby dorosłej. W leżeniu na brzuchu zaczyna unosić miednicę w górę, podpierając się dłońmi i stopami (STOS). Dziecko trzymane pod pachami próbuje stać, zdarza się że dziecko tak podtrzymywane zgina i prostuje nogi – sprężynuje. Dziecko doskonali swoje umiejętności podczas zabawy. Chwyta zabawki dwiema rękami, stuka lub pociera je o siebie. Pojawiają się wyrazy dwusylabowe – mama, dada, baba. Za pomocą głosu przywołuje osobę dorosłą. Uczy się pić z kubeczka, wyciąga rękę po jedzenie np. chrupkę.

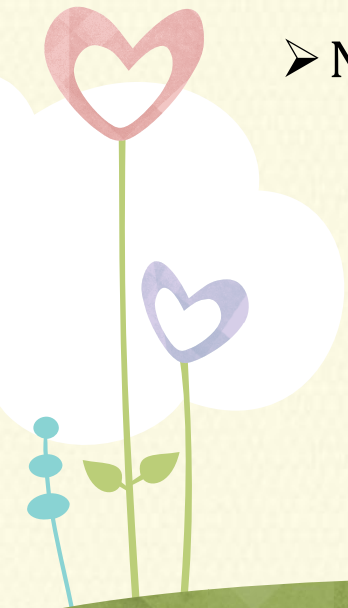


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 7 –ego miesiąca życia



- Asymetryczne ruchy – pivoty tylko w jedną stronę, pełzanie z jednostronnym wydłużaniem boku, odpychanie się tylko jedną nogą – zawsze tą samą;
- Ręce zrotowane do środka podczas podpierania się;
- Nie unosi rąk i nóg równocześnie, nie sięga po stopy;
- Nie gaworzy;
- Nie utrzymuje przedmiotów w dłoniach;
- Słaba mimika twarzy, brak wyrażania emocji;
- Nie interesuje się zabawkami i osobami;

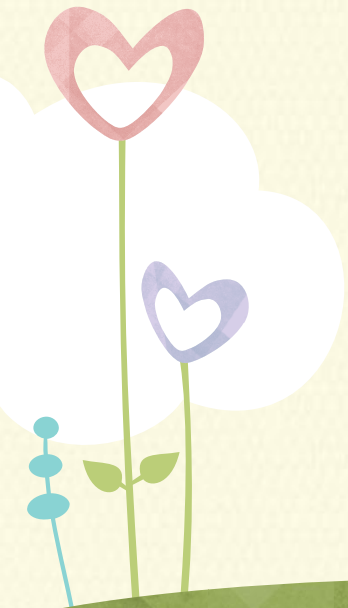


Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 8 –ego miesiąca życia



- W ósmym miesiącu życia dziecko porusza się pełzając naprzemiennie. Samodzielnie potrafi usiąść z pozycji na boku – podczas siedzenia podpira się z boku ręką by utrzymać równowagę. Dziecko siedzi z prostymi plecami. Przygotowuje się do pozycji czworaczek – wykorzystując STOS – buja się do przodu i do tyłu. Pojawia się reakcja spadochronowa oraz sięchwytność nożycowa – kciuk i brzeg podkulonego palca wskazującego. Potrafi stać gdy jest trzymane. Gaworzy – używa podwójnych sylab. Sprawnie pije z kubeczka, próbuje jeść samodzielnie łyżką. Reaguje na wyraźne zakazy – „nie wolno”, zdarza się że próbuje je ignorować. W stosunku do obcych osób jest nieufne.

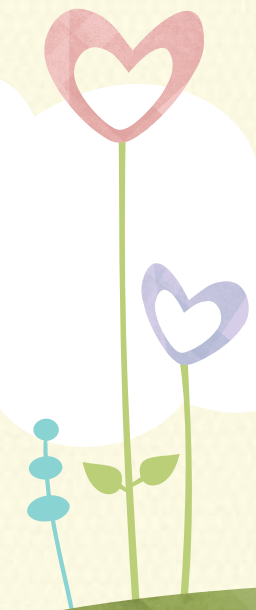


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 8 –ego miesiąca życia



- Nie przyjmuje pozycji czworacznej;
- Asymetrycznie pełza;
- Siad między piętami – tzw. siad „W”;
- Mało aktywne ruchowo;
- Nie utrzymuje dwóch przedmiotów w rękach jednocześnie;
- Nie występuje chwyt nożycowy;
- Nie gaworzy;
- Brak reakcji na dorosłych lub inne dzieci;
- Nie reaguje na dźwięki, także te głośne;
- Zdarza się że uderza w głowę zabawkami;
- Nieprawidłowy podpór podczas STOSU – przeprosty w łokciach, na pięściach, na palcach u rąk.



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 9 –ego miesiąca życia



- W dziewiątym miesiącu życia dziecko zaczyna raczkować początkowo ruchy są mało skoordynowane. Prawidłowy wzorzec czworakowania to czworakowanie naprzemienne – ręka prawa w przód jednocześnie z lewą nogą (kolanem), lewa ręka – prawa noga. Sprawnie z różnych pozycji przechodzi do czworaków i odwrotnie. Zaczyna wstawać z klęku obunóż, trzymając się np. szczebelków w łóżeczku – robi to jeszcze niezdarnie. Siedzi samodzielnie, plecy ma proste, obie lub jedna noga są lekko ugięte. Pokonuje STOS unosząc miednicę i tułów – pozycja niedźwiadka i przechodzi do czworaków lub do leżenia na brzuchu. Próbuje chodzić trzymane pod pachami (unikamy trzymania dziecka za wyprostowane w górę ręce!). Zainteresowane jest zabawkami, książeczkami i obrazkami, bardzo dokładnie ogląda przedmioty. Bardzo lubi wkładać i wyciągać przedmioty z pudełka. Sygnalizuje swoje potrzeby całym sobą. Lubi bawić się paluszkami i poznawać swoje ciało. Pojawia się chwyt pęsetowy – kciuk i palec wskazujący.

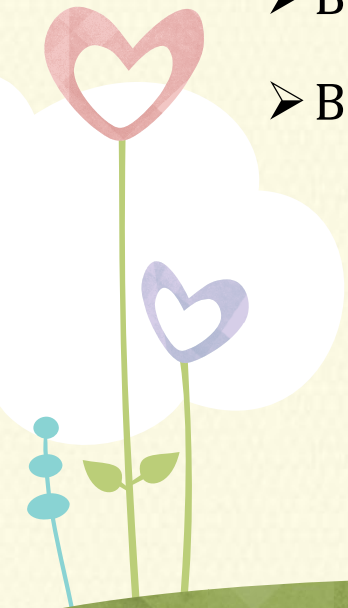


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

Koniec 9 –ego miesiąca życia



- Czworakowanie ze znacznie odwiedzionymi kończynami dolnymi lub używanie przez dziecko jednej nogi, z zaciśniętymi piąstkami, podkurczonymi palcami u stóp;
- Bardzo wypięty brzuch podczas stania (powiększona lordoza);
- Obciążanie wewnętrznych brzegów stóp podczas stania, stawanie na palcach, koślawość jednej kończyny dolnej;
- Nie siedzi samodzielnie;
- Przemieszcza się tylko poprzez przesuwanie się na pupie;
- Brak zainteresowania i manipulowania zabawkami;
- Brak gaworzenia;



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 10 –ego miesiąca życia



- W dziesiątym miesiącu życia dziecko sprawnie czworakuje naprzemiennie, siedzi samodzielnie z wyprostowanymi nogami. Siada z pozycji na brzuchu oraz z leżenia na plecach i samodzielnie wstaje – trzymając się szczebelków łóżeczka lub mebli. Na początku wstaje prostując obie nogi potem z klęku – jednonóż. Potrafi unieść nogę w górę kiedy stoi. Podtrzymywane pod pachami koniecznie chce chodzić – przebiera nogami. Lubi zabawę w chowanego – chętnie chowa się pod poduszką lub pieluszką – towarzyszy temu ogromna radość. Ważne jest dla niego otrzymywanie pochwał. Jest otwarte wobec osób które darzy sympatią, rezygnuje z kontaktów z osobami za którymi nie przepada. Zwraca na siebie uwagę poprzez komunikację werbalną.



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 11 –ego miesiąca życia



- W jedenastym miesiącu życia dziecko sprawnie wstaje przy meblach, chodzi bokiem krokiem dostawno – dostawczym, przytrzymuje się początkowo – dwiema rękami potem jedną. Sięga po zabawkę robiąc przysiad. Potrafi przez chwilę stać bez podparcia. Chodzi trzymane przez opiekunów. Siedzi i utrzymuje równowagę. Układa klocki lub inne przedmioty tworząc wieżę. Przyciąga do siebie zabawkę lub pcha przed sobą. Reaguje na swoje imię. Mówi „mama” lub „tata” – zwracając się do odpowiedniej osoby. Pochwalone czuje się dumne i powtarza czynność.

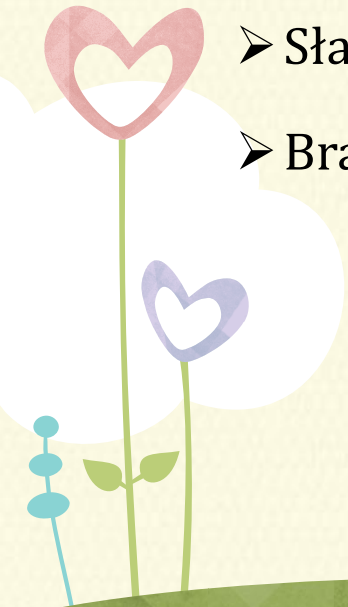


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

W 10 i 11 –tym miesiącu życia



- Rzadko zmienia pozycję ciała – nie pełza, nie czworakuje, nie siada, nie wstaje;
- Ma zaokrąglone plecy podczas siedzenia;
- Bawi się tylko w symetrii – nie sięga po zabawki leżące z boku;
- Bawi się zabawkami tylko w jeden sposób;
- Mało gaworzy;
- Nie odczytuje mimiki twarzy dorosłego;
- Słaby chwyt;
- Brak reakcji na polecenia;



Rozwój ruchowy dziecka

Koniec 12 –ego miesiąca życia



- W dwunastym miesiącu życia dziecko trzymane za rękę robi pewne kroki. Potrafi przez kilka sekund stać samodzielnie. Kiedy stoi jest pochylone do przodu. Niektóre dzieci już potrafią samodzielnie chodzić i kucają aby wziąć z ziemi zabawkę. Zdarzają się jeszcze często upadki. Podczas samodzielnego chodzenia u dziecka początkowo mogą pojawiać się kompensacje – unoszenie rączek w górę, zaciśnięte pięstki lub szeroko rozpostarte dłonie lub przesunięcie środka ciężkości do przodu. Lubi bawić się przedmiotami z których można wydobywać dźwięki – garnki. Rozumie znaczenie wielu słów. Szczególnie mocno zaznacza się w tym okresie więź między dzieckiem a rodzicami – sprawiają, że dziecko czuje się bezpiecznie.

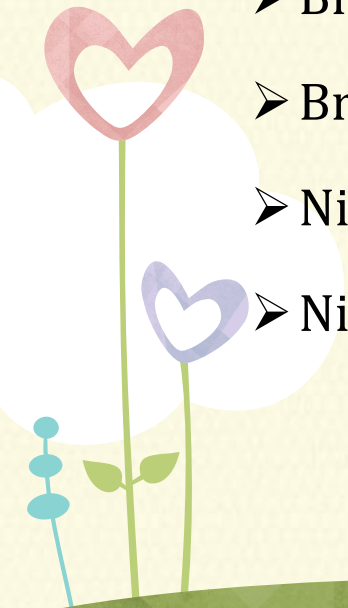


Sygnaty niepokojące w rozwoju ruchowym

W 12 –tym miesiącu życia



- Brak skupienia uwagi na czymkolwiek, duża rozpraszalność uwagi – pod wpływem dźwięku, spadającego klocka;
- Brak zainteresowania zabawkami i wspólną zabawą z rodzicami;
- Nie kontrolowanie wzrokiem czynności zabawy;
- Brak zainteresowania małymi zabawkami/przedmiotami – nie zwracanie uwagi na nie;
- Brak skupienia wzroku na zabawkach oddalonych o 1-2m.;
- Brak zainteresowania domownikami;
- Brak mowy, wskazywania palcem;
- Nie naśladuje dorosłych;
- Nie czworakuje, samodzielnie nie stoi, nie wstaje;





Dziękuję
za uwagę!

Bibliografia

- *Napięcie mięśniowe i jego zmienność – rozwój dziecka*, Emilia Pawelczyk, w: Integracja sensoryczna, część III, Materiały szkoleniowe dla studentów studiów podyplomowych Integracji Sensorycznej oraz Kliniki Integracji Sensorycznej, Wydawnictwo Wyższa Szkoła Edukacji w Sporcie, Warszawa 2018;
- *Odruchy, uczenie się i zachowanie*, Sally Goddard Blythe, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2018;
- *O rozwoju dziecka*, Anna Więckowska, w: Integracja sensoryczna, część III, Materiały szkoleniowe dla studentów studiów podyplomowych Integracji Sensorycznej oraz Kliniki Integracji Sensorycznej, Wydawnictwo Wyższa Szkoła Edukacji w Sporcie, Warszawa 2018;
- *Rozwój ruchowy dziecka w pierwszym roku życia*, Bogna Stępień – Błachowiak, w: Integracja sensoryczna, część VI, Materiały szkoleniowe dla studentów studiów podyplomowych Integracji Sensorycznej oraz Kliniki Integracji Sensorycznej, Wydawnictwo Wyższa Szkoła Edukacji w Sporcie, Warszawa 2018;
- *Rozwój z odruchami*, Bogna Stępień – Błachowiak – materiały z wykładu;
- Strony internetowe:
- *Rozwój psychofizyczny dziecka od narodzin do lat 3*,
<http://www.szpitalpediatryczny.pl/ped2/poradnik/Rozwoj%20psychofizyczny%20dziecka%20od%20urodzenia%20do%20lat%203.pdf> (30.03.2020r.)

